

Πώς μπήκα στο μυαλό βιαστών και εγκληματιών

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΟΥΖΑΚΗ

Ολλανδός καλλιτέχνης Φόλκερτ ντε Γιονγκ, από τους πιο ελπιδοφόρους εικαστικούς της σύγχρονης τέχνης, προετοιμάζει πυρετωδώς το έργο που θα παρουσιάσει στην **1η Μπιενάλε της Αθήνας** (10/09-18/11, Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων). Ο τίτλος της διοργάνωσης «**Destroy Athens**» («Καταστρέψτε την Αθήνα») τον ώθησε να δημιουργήσει μια μνημειακή εγκατάσταση, επικεντρωμένος στην αρχαιοελληνική γλυπτική και στους κλασικούς μύθους. Στην κουβέντα μας στην Αθήνα, ο τριανταπεντάχρονος καλλιτέχνης δεν θέλησε να αποκαλύψει όλες τις λεπτομέρειες του αθηναϊκού του έργου. Μίλησε, όμως, ευχαριστός για τις καταβολές και τη φύση της εντυπωσιακής και πολυεπιπέδης τέχνης του.

– Σπουδάσατε ζωγραφική, αλλά γρήγορα το ενδιαφέρον σας στράφηκε στην περφόρμανς, τα πολυμέσα, τη γλυπτική.

«Σπούδασα στην Ακαδημία Καλών Τεχνών της Ολλανδίας. Από νωρίς πειραματίστηκα, όμως, με την περφόρμανς, το βίντεο και τον τρόπο που τα Μέσα Ενημέρωσης διαχειρίζονται τις αστυνομικές ιστορίες και τα εγκληματικά περιστατικά. Προσπάθησα, μάλιστα, να δραματοποιήσω και ως ηθοποιός χαρακτήρες ή σκηνές εγκλήματος».

– Θεωρείτε γοητευτικό τον κόσμο του εγκλήματος;

«Στράφηκα προς τα εκεί επειδή θέλησα να κατανοήσω βαθύτερα ορισμένα θέματα από τα οποία οι άνθρωποι προτιμούν να κρατούν αποστάσεις επειδή τους δυσχεραίνουν ή τους τρομάζουν. Θέλησα να πλησιάσω την προσωπικότητα ή την ταυτότητα ενός εγκληματία, τη σκοτεινή πλευρά του ανθρώπινου μυαλού, τον τρόπο που το ασυνείδητο εκδηλώνεται σ' έναν εγκληματία, σ' ένα βιαστή, σε ακραίες προσωπικότητες».

– Με ποιον τρόπο δραματοποιήσατε αυτά τα περιστατικά;

«Αρχικά νοίκιασα κάποιες στρατιωτικές στολές για να τις αξιοποιήσω σε κάποιες ιδιόμορφες περφόρμανς. Φορώντας αυτά τα ρούχα και καταγράφοντας τον εαυτό μου σε βίντεο, προσπάθησα να κατανοήσω πώς μια ενδυμασία ή ένα προσωπείο μπορεί να επηρεάσει την ψυχολογική μου κατάσταση, να διαμορφώσει ένα αίσθημα εξουσίας, υπεροχής».

– Πώς μεταφέρατε αυτές τις αναζητήσεις στη γλυπτική;

«Σαν άλλος Δρ Φρανκενστάιν, κλεισμένος στο εργαστήριό μου, έβλεπα τα βίντεο από αυτές τις δράσεις και σκεφτόμουν πώς μπορώ να αναπαραστήσω, μέσω της γλυπτικής, ορισμένες σκηνές, να αναδημιουργήσω σώματα και ψυχικές καταστάσεις. Τότε σκέφτηκα να χρησιμοποιήσω ένα μονωτικό, αφρώδες και εύπλαστο υλικό που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία σκηνικών στο Χόλιγουντ. Με την ε-

Ο Ολλανδός εικαστικός Φόλκερτ ντε Γιονγκ ετοιμάζει έργο για την 1η Μπιενάλε της Αθήνας, αλλά μόνο ένα θέλει να καταστρέψει: τη δική του ιδέα για την κλασική μας παράδοση

Ίδου οι στρατιώτες του Φόλκερτ ντε Γιονγκ από αφρώδες υλικό

πιλογή του θέλησα να απομακρυνθώ και από τον ακαδημαϊσμό, τη βαρύτητα της παραδοσιακής γλυπτικής. Για την αναδημιουργία των σωμάτων μελέτησα επίσης την ανατομία των ανθρώπινων σωμάτων, προκειμένου να φτάσω στο σημείο εκείνο που ένα γλυπτό μεταμορφώνεται σιγά σιγά σε χαρακτήρα».

– Το αποτέλεσμα, εκτός του ότι είναι εντυπωσιακό, είναι άμεσο σαν τα έργα της μαζικής κουλτούρας.

«Αυτή η αμεσότητα ενισχύεται και από το υλικό με το οποίο είναι φτιαγμένα τα γλυπτά. Επιθυμία μου ήταν να προκαλέσω το ενδιαφέρον και των ανθρώπων που παρακολουθούν συστηματικά τηλεόραση και κινηματογράφο για να τους οδηγήσω σε πιο σκοτεινά θέματα, όπως είναι η βία και ο θάνατος. Το υλικό ενδυνάμυνε μια γκροτέσκ ατμόσφαιρα που εξάγει τη φαντασία των θεατών και τους καλεί να γίνουν μάρτυρες της σκηνής που εκτυλίσσεται μπροστά στα μάτια τους».

– Ποιες θα λέγατε ότι είναι οι αναφορές της τέχνης σας;

«Είναι κοντά στο έργο καλλιτεχνών όπως ο

Ο Φόλκερτ ντε Γιονγκ λίγο πριν... καταστρέψει την Αθήνα και τους μύθους της

Ότο Ντιξ και ο Γκέοργκ Γκρος, στο Ντινά, στην τέχνη του κολάζ. Αλλά και στα έργα εκείνα, που ενώ διακρίνονται από μια χιουμοριστική διάθεση, την ίδια στιγμή αντανάκλουν μια άγρια, βίαιη εποχή ή κατάσταση. Επιπλέον με γοητεύει η art brut, ο τρόπος με τον οποίο οι δημιουργοί ανασύρουν κάτι βαθύτερο από τον εαυτό τους, αποστασιοποιημένοι από κάθε είδους επιπλοκή και υποκριτική προσέγγιση της τέχνης».

– Οι χαρακτήρες της γλυπτικής σας με τις στρατιωτικές στολές και τις εκφράσεις τους φέρουν τον απόηχο πολιτικών και πολεμικών συγκρούσεων και απολυταρχικών καθεστώτων.

«Σίγουρα η τέχνη μου αντανάκλα και την εποχή μας. Χωρίς να αγνοεί ότι συνέβη στο παρελθόν. Είναι ενδιαφέρον να επιστρέφεις στην Ιστορία, στις συγκρούσεις και σε ιστορικά πρόσωπα και να τα συνδέεις με τη σύγχρονη εποχή».

– Ανάλογη είναι η διαδρομή που ακολουθεί το έργο σας για την 1η Μπιενάλε της Αθήνας;

«Πρώτ' απ' όλα σε αυτό το έργο μ' ενθουσίασε η ιδέα να ασχοληθώ με την αρχαιοελληνική γλυπτική. Θα παρουσιάσω ένα συμπλεγμα με αρχαϊκά και κλασικά γλυπτά, μια προτομή του Απλόωνα, κάποια αγάλματα χωρίς μέλη, φτιαγμένα όλα από το ίδιο αφρώδες υλικό. Στόχος μου είναι να διερευνήσω με σύγχρονο τρόπο πώς η αρχαιοελληνική γλυπτική και οι κλασικοί προσλαμβάνονται σήμερα, να προσεγγίσω τους μύθους καταγωγής του Δυτικού κόσμου. Θα είναι μια σύγχρονη, μνημειακή εγκατάσταση στραμμένη στο μέλλον και απελευθερωμένη από τον ακαδημαϊσμό».

– Ο τίτλος της Μπιενάλε της Αθήνας είναι «Καταστρέψτε την Αθήνα». Εσείς τι θα καταστρέψετε;

«Τη δική μου ιδέα για την παράδοση και τους κλασικούς».